

Немири око Суецког ког канала руше и амерички безбедносни аргументуру у региону

Амерички експерти за безбедност не крију да промене на Блиском истоку поприлично компликују њихове напоре у борби против тероризма

Таман онолико колико се инвеститори на светским берзама плаше да би немири у државама око Суецког канала и Црвеног мора могли да изазову драстичан раст цена нафте и хране, толико се ако не и више плаше амерички безбедњаци који се баве борбом против тероризма. Упркос томе што се САД залажу за демократију и слободу говора, деценијама су подржавале неколико ауторитарних режима на Блиском истоку и у северној Африци како би, с једне стране, обезбедиле своје економске интересе који се тичу снабдевања нафтом, а с друге стране, олакшале борбу против терористичких група.

Уколико после пада с власти тунишког председника Бен Алија дође и до обарања египатског председника Хоснија Мубарака у Египту и јеменског председника Алија Абдулаха Салеха, то ће практично значити распад америчке безбедносне структуре у овом региону. Самим тим и европске безбедносне структуре, будући да је, изузев по питању проблема сомалских пирата, ЕУ практично препустила Американцима овај регион.

Додатни ударац су и протести у земљи још једног америчког пријатеља јорданског краља Абдулаха Другог, док је засад једини стабилан фактор у овом региону Саудијска Арабија. Штавише, за поједине аналитичаре сада је одједном и сиријски председник

Башар Асад „мање зло” него пре турбуленција у земљама које су представљале такозвани „умерени блок” у региону.

Премда се амерички председник Барак Обама и шефица дипломатије Хилари Клинтон отворено залажу за демократију у блискоисточним земљама, амерички експерти за безбедност не крију да овакве промене поприлично компликују напоре САД у борби против тероризма. Према оцени експерата, амерички званичници за борбу против тероризма мораће одмах после промена да брзо реагују и да учврсте односе са блискоисточним обавештајним и безбедносним службама.

Оно чега се америчке безбедносне службе највише плаше је да дуготрајна конфузија око тога ко ће заиста преузети власт угрози могућност да се брзо реагује у случају опасности од евентуалних напада Ал Каиде и других терористичких група. Вашингтон највише брину екстремне исламистичке групе и како ће промене у Каиру и Сани утицати на њихов рад.

„У овом тренутку ситуација је толико флуидна да је просто немогуће одредити се о томе какве ће бити дугорочне последице”, каже за АП Роџет Криси, бивши званичник у Клинтоновој и другој Бушовој администрацији задужен борбу против тероризма.

Чак и ако не дође до промена режима у Јемену а наставе се протести у Сани, званичнике за борбу против тероризма брине да ће се њихове јеменске колеге више усмерити на одбрану власти, чиме ће дати већи маневарски простор Ал Каиди на Арапском полуострву, за коју се сумња да протеклих месеци припрема нападе на САД. Због тога не чуди што је Обама протекле седмице поручио јеменским властима да је неопходна „снажна акција” против Ал Каидиних инсталација.

Ипак, уколико наредних месеци екстремисти успешно реализују бар један терористички напад на САД или америчку војску у региону, то ће приморати Американце да смање зависност о својих блискоисточних партнера и да се у безбедносном раду ослане више на сопствене снаге. А тај посао неће бити нимало лак будући да и са садашњим савезницима у арапском свету САД бележе низ неуспелих напада у Јемену и Ал Каидиној бази у Пакистану.

У САД се већ разматра и такозвани најгори могући сценарио, а то је, према оцени бившег заменика државног секретара Николаса Бернса, да на власт у Каиру дођу радикални покрети.

Историјски, клатно које се после блискоисточног рата 1973. године померило у корист САД и њихових безбедносних и економских интереса у овом региону, нема сумње за само неколико протеклих седмица је променило смер и кренуло на другу страну. При чему се то догодило а да у то Иран није умешао прсте (бар званично), Ал Каида није извела никакав терористички напад, Хамас није покренуо трећу интифаду а Хезболах није напао Израел.

Аутор: Н. Радичевић

(Политика)